

Hoofdstuk 6

Thuis leren en studeren

**Technieken, vaardigheden en
tips voor leerlingen en ouders**

6

6. Thuis leren en studeren - Technieken, vaardigheden en tips voor leerlingen en ouders

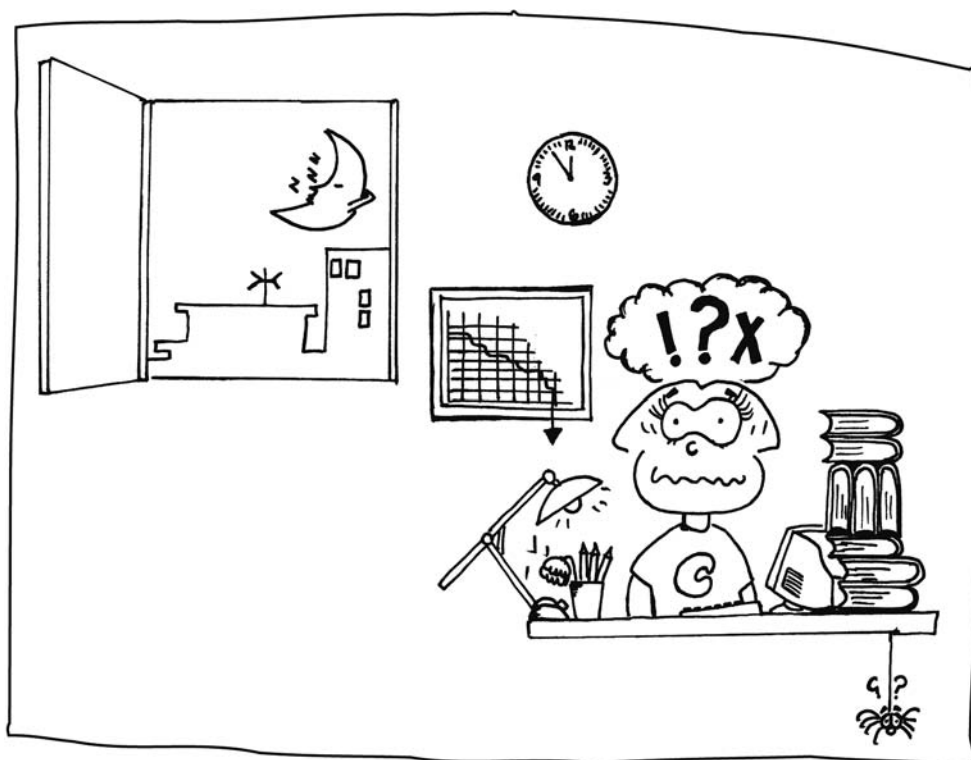
INHOUD

<i>Inleiding</i>	125
<i>Tip 1 - Mijn boekentas maken</i>	127
<i>Tip 2 - Hoe overzicht houden als ik van nature wanordelijk ben?</i>	129
<i>Tip 3 - Hoe organiseer ik een werkplek waar ik snel en efficiënt kan werken?</i>	131
<i>Tip 4 - Hoe plan ik de studietijd thuis?</i>	133
<i>Bijlage bij tip 4 – weekplanning</i>	135
<i>Bijlage bij tip 4 - voorbeeld weekplanning</i>	136
<i>Tip 5 - Hoe studeer ik zelfstandig en toch nauwkeurig?</i>	137
<i>Tip 6 - Hoe studeer ik woordenschat vreemde talen?</i>	139
<i>Tip 7 - Hoe leer ik een dictee?</i>	141
<i>Bijlage bij tip 7 - Hoe controleer ik een dictee?</i>	142
<i>Tip 8 - Hoe zie ik de structuur van een tekst?</i>	143
<i>Tip 9 - Hoe maak ik een mindmap?</i>	145
<i>Tip 10 - Hoe studeer ik teksten met 'ZO KLAAR'?</i>	147
<i>Tip 11 - Hoe studeer ik schema's?</i>	149
<i>Tip 12 - Hoe kan ik informatie uit een tekst onthouden?</i>	151
<i>Tip 13 - Hoe leer ik uit het hoofd?</i>	153
<i>Tip 14 - Hoe bereid ik een openboekexamen voor?</i>	155
<i>Voor meer informatie</i>	157

INLEIDING

Op school wordt er gewerkt. Maar ook thuis moeten de leerlingen zich nog heel wat leerstof eigen maken. Vaak weten ze niet hoe ze eraan moeten beginnen. Hun werkplek is erg rommelig en ze kunnen hun werktijd niet goed organiseren. Ook de manier waarop ze de taak zelf moeten aanpakken, roept vaak heel wat vraagtekens op.

Deze studietips kunnen leerlingen en hun ouders op weg helpen bij de aanpak van de schooltaken.

Tekening overgenomen uit: Cooreman, A. & Bringmans, M. (2002). Ik heet niet dom. Leren leven met leerstoornissen - pag 208 Acco.

TIP 1 - MIJN BOEKENTAS MAKEN

BEGIN VAN HET SCHOOLJAAR

- Schrijf je lessenrooster over en kleur het in.
Per vak voorzie je één kleur (zie 'Tip 2')
- Maak een weekoverzicht van materiaal dat je maar éénmaal per week nodig hebt. Hang dit op boven je werkplek. Bijvoorbeeld:

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
zwemmen tekenen	atlas	muziekles	sport	atlas

STAPPENPLAN

Maak je boekentas volgens dit stappenplan:

1. leegmaken	2. sorteren per kleur	3. extra	4. taken maken	5. toetsen leren	6. vullen
--------------	--------------------------	----------	-------------------	---------------------	-----------

Stap 1: Maak je boekentas leeg. Sorteert je schrijfgerief.

Stap 2: Volg het ingekleurde lessenrooster. Leg de boeken en schriften per kleur klaar op de linkerhoek van je werkplek.

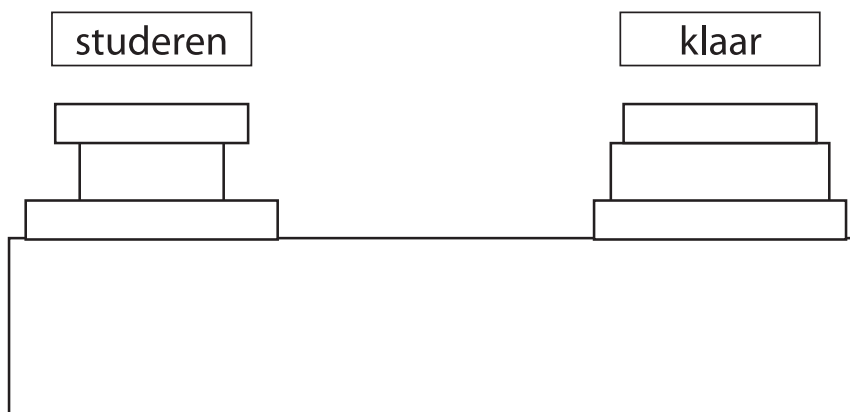
Stap 3: Leg het extra materiaal klaar in je boekentas.

Stap 4: Maak de taken. Zet een kruisje bij wat je gedaan hebt. Leg de taken altijd in dezelfde takenmap. Zo vind je ze morgen ook terug.

Stap 5: Leer de toetsen. Ondervraag jezelf schriftelijk in een kladschrift. Toon dat schrift als je leerkracht zeurt dat je niet genoeg studeerde. Zet een kruisje bij wat je kent.

Stap 6: Steek alles in je boekentas.

Wat echt nodig is bij het studeren, leg je links. Wat klaar is, leg je rechts. De agenda is de leidraad.

Tips voor ouders

Is zoon of dochter vergeetachtig?

- Geef twee pennenzakken: één voor thuis en één voor op school. De leerkracht wiskunde wil een geodriehoek, een potlood, een gom, een passer. Verzamel dat materiaal in een afzonderlijke pennenzak. Dan gaat het langer mee.
- Zorg voor een handige over-en-weer map of documentenmap. Daarin moeten alle taken en toetsen en ook al wat je als ouder moet ondertekenen. Haal die elke avond leeg.
- Zorg voor telefoonnummers en e-mailadressen van andere leerlingen die wel in orde zijn. Handig als je zoon of dochter een lege agenda toont of de bladzijde niet leesbaar opschrijft.

TIP 2 - HOE OVERZICHT HOUDEN ALS IK VAN NATURE WANORDELIJK BEN?

Gebruik een manier om te ordenen op basis van kleuren. Hang een ingekleurd lessenrooster boven je werkplek. Bijvoorbeeld:

maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
wisk geel	wisk geel	wisk geel	wisk geel	wisk geel
Nederl rood	Nederl rood	Nederl rood	Nederl rood	Nederl rood
Frans groen	Frans groen	muziek	Frans groen	Frans groen
bio paars	aardr blauw	gesch oranje	gesch oranje	bio paars
TO zwart	TO zwart		LO	LO

BOEKEN EN SCHRIFTEN

- Voorzie boeken en schriften van een kleursticker op achterzijde en voorzijde.
- Gebruik één kleur per vak. Gebruik elk jaar dezelfde kleurcodes.

LOSSE BLADEN

- Gebruik één atomaschrift of ringschrift voor onderdelen als wiskunde, vreemde talen, zaakvakken (aardrijkskunde, biologie,...). Dan moet je minder zoeken en minder meenemen.
- Gebruik liefst maar één ringmap. Tussen elk vak steek je een documentenhouder. Daarin kan je taken of toetsen bijhouden voor dat vak. Gebruik tussenschotten met dezelfde kleuren als je lessenrooster.
- Laat je helpen om éénmaal per week orde te maken. Beloon jezelf telkens je gedurende 10 minuten ordent.
- Plaats open boxen van verschillende kleuren op je boekenplank. Leg de vakken per box samen. Hang kleurettiketten van de vakken op de boxen.
- Berg tijdens de les alle losse bladen in één klasseermap. Maak die thuis leeg.

Tips voor ouders

- Orden samen met je zoon of dochter éénmaal per week al het school materiaal.
- Laat je zoon of dochter voorsorteren.
- Ruim zelf op en laat je zoon of dochter een andere klus voor jou opknappen. Zo doet elk iets zinvol en iets waar je goed in bent.
- Zeur niet, maak geen negatieve opmerkingen. Als die zouden helpen, zou je zoon of dochter al lang hebben leren opruimen. Maak goede afspraken. Beloon wat goed gaat met extra aandacht en leuke activiteiten samen.

TIP 3 - HOE ORGANISEER IK EEN WERKPLEK WAAR IK SNEL EN EFFICIËNT KAN WERKEN?

WERKPLEK VINDEN

Kijk rond en luister. Waar je snel afgeleid bent, zal je niet doorwerken.

Wat leidt je af?	Hoe los je dit probleem op?
• muziek	• rustgevende muziek kiezen, geen muziek opzetten
• TV	• TV-uren afspreken
• computer	• pas opzetten na een bepaald uur
• keukengeluiden	• elders je werkplek organiseren
• je spelende broertje	• een kamerscherm plaatsen
• blaffende hond bij de burens	• een gehoorbeschermer kopen
• GSM van je vrienden	• uren afspreken
• andere?	•

Soms kun je best op je kamer studeren, soms moet je een ruimte kiezen waar je veel minder afleiders hebt. Een tafel, stoel en boekenrek zijn voldoende.

Bijvoorbeeld:

- een plekje in een gang of hal
- in het bureau waar ook je vader of moeder werkt
- in de studiezaal op school
- in de leeszaal van de openbare bibliotheek
- in de kelder of op zolder

WERKPLEK EN BOEKENREK

- Sorteer alles per kleur in de kast.
- Plaats één box per onderwerp bijvoorbeeld wiskunde en wetenschappen, talen, leervakken, technische vakken, Kleef kleurstickers op de rug van de box met daarop de namen van de vakken.
- Voorzie één box met: taken en toetsen, 'nog klasseren', 'te bewaren'.
- Voorzie het nodige werkmateriaal: perforator en nietmachine, schrijfmateriaal in reserve, schaar, lijm, woordenboeken, ...
- Hang het telefoonnummer en e-mailadres van een vriend of vriendin uit je klas zichtbaar op. Bel als je niet meer weet wat je moet doen.
- Verlies geen tijd met zoeken.
 - Hang de dingen, waarvan je maar één exemplaar hebt vast met elastiek: schaar, perforator, nietmachine, enz.
 - Koop in veelvoud wat je dikwijls verliest: 2 latten en 2 geodriehoeken, 3 correctors, potloden en gommen, lijm, enz.

Tips voor ouders

- Voorzie een budget per trimester voor schoolmateriaal, laat je zoon of dochter klussen voor wat je extra moet aankopen.
- Denk samen na over een goede werkplek. De eigen kamer is dikwijls het minst aangewezen. De leefkamer verplicht iedereen stil te zijn. Organiseer eventueel twee werkplekken: één voor de periode voor de avondmaaltijd en één voor 's avonds, waar je als ouder dan beter een oogje in het zeil kan houden.
- Maak duidelijke afspraken over TV- en computertijd, tijd om te spelen en te studeren, gebruik van telefoon en gsm. Blijf consequent. Straf weinig maar bespreek telkens opnieuw en zoek samen oplossingen.

TIP 4 - HOE PLAN IK DE STUDIETIJD THUIS?

MOTIVATIE

Waarom studeer je? Waarom wil je op school behoorlijke punten?

- Moedig jezelf aan met positieve boodschappen en beloon jezelf.
 - Als ik nu doorwerk, kan ik straks TV-kijken.
 - Als ik die woordjes ken, bel ik mijn vriend(in) even op.
 - Op tien minuten wil ik hiermee klaar zijn.
 - Ik kan als ik wil. Ik wil, dus ik kan.
- Beeld je in hoe je je voelt als je klaar bent of je les echt goed kent. Beleef het gevoel. Voel je je trots op jezelf? Ben je blij met die punten? Vind je jezelf ongelooflijk dat je weer eens hebt doorgezet?
- Waarom vinden je ouders je schoolresultaten belangrijk? Hebben jullie hierover dezelfde ideeën?

REGELMAAT EN STRUCTUUR

- Vul het schema in bijlage in. Kijk eerst naar het voorbeeldschema.
- Houd je voldoende tijd over om met je schoolwerk bezig te zijn? 'Soms werk je beter omdat je weet dat je straks gaat sporten. Soms besteed je te veel tijd aan prullen, opbellen en opgebeld worden, chatten, enz. Je werkt dan te weinig voor school en je bent na een tijdje ontgoocheld over jezelf.'
- Regelmaat is gemakkelijker:
 - Vraag om op regelmatige tijdstippen te eten in de week.
 - Maak al een deel van je werk voor het avondeten.
 - Plan je vrije tijd en sport in evenwicht met de studeertijd
 - Plan de studeertijd in het weekend. Spreek af met je ouders wanneer je best kan werken en vraag hen je daarbij te helpen.

TIJD BEWAKEN

- Gebruik een keukenwekker. Stop pas na minstens 20 minuten.
- Werk met een chronometer. Geef jezelf telkens een beperkte tijd (bijvoorbeeld 10 woorden Engels op 12 minuten). Beloon jezelf als je binnen de tijd klaar bent.
- Geef jezelf een vaste eindtijd. Ook als je niet klaar bent, kun je beter stoppen. Als je regelmatig te laat klaar bent, is er een probleem met je planning, je studiemethode of je studiekeuze.

WEEKPLANNING

- Vul wekelijks dit schema in.
- Vul in het rood de dag in waarop je die taak moet afgeven of de toets moet kennen.
- Vul in een andere kleur aan wanneer je daar zal aan werken.

	WE	ma	di	wo	do	vr	WE
taken			Nederl				
		<i>Nederl</i>					
toetsen				Frans	Wi + WW		
		<i>Wisk</i>	<i>Frans</i>	<i>Wi + WW</i>			
herhalen							
extra's		TO wonen			boekbespr		
	<i>TO</i>		<i>boekbespr</i>				

Tips voor ouders

- Laat alle kinderen gelijktijdig met hun werk en lessen bezig zijn. Laat jonge kinderen zich rustig bezig houden terwijl broer of zus studeert.
- Zorg voor regelmaat 's avonds. Eet op vaste momenten, maak duidelijke afspraken over werk en vrije tijd.

BIJLAGE BIJ TIP 4 – WEEKPLANNING

Uur	Ma.	Di.	Woe.	Do.	Vrij.	Zat.	Zon.
8.30							
9.00							
9.30							
10.00							
10.30							
11.00							
11.30							
12.00							
12.30							
13.00							
13.30							
14.00							
14.30							
15.00							
15.30							
16.00							
16.30							
17.00							
17.30							
18.00							
18.30							
19.00							
19.30							
20.00							
20.30							
21.00							
21.30							
22.00							

BIJLAGE BIJ TIP 4 - VOORBEELD WEEKPLANNING

Kleur op dit schema de momenten in die je niet kan studeren:

- **blauw:** slapen, eten, vervoer
- **geel:** ontspanning
- **groen:** les

Je kan het schema ook met tekeningen invullen.

Nu heb je een beeld van de tijd die overblijft om aan schoolwerk te besteden.

In deze planning is er heel weinig tijd voorzien voor het studeren. Als deze planning op de jouwe lijkt, is het nuttig je planning bij te sturen. Stel jezelf dan eerst vragen over je motivatie.

Uur	Ma.	Di.	Woe.	Do.	Vrij.	Zat.	Zon.
9.00							
9.30							
10.00							
10.30							
11.00							
11.30							
12.00							
12.30			vervoer			eten	eten
13.00			eten			eten	eten
13.30			vervoer			Activiteit buitenshuis	eten
14.00			muziekles				Familiebezoek
14.30							
15.00							
15.30			vervoer				
16.00							
16.30	vervoer	vervoer		vervoer	vervoer		
17.00	sport				sport		
17.30							
18.00		TV	TV	TV			
18.30	eten	eten	TV	eten	eten	eten	
19.00	eten	eten	eten	eten	eten	eten	
19.30	TV	TV	eten	TV	TV	TV	
20.00	TV	TV	TV	TV	TV	TV	TV
20.30	douchen	douchen	douchen	douchen	douchen	TV	TV
21.00	slapen	slapen	slapen	slapen	slapen	TV	TV
21.30						TV	TV

TIP 5 - HOE STUDEER IK ZELFSTANDIG EN TOCH NAUWKEURIG?

WEEKPLANNING

Kruis in de volgende lijst de onderdelen aan waarbij je hulp nodig hebt. Wat je zelfstandig kan, markeer je groen.

Oefeningen	Geheugenwerk	Begrijpen en kennen
0 wiskunde	0 wiskunde	0 aardrijkskunde
0 Nederlands	0 Nederlands	0 biologie
0 Frans	0 Frans - vocabulaire	0 geschiedenis
0 Engels	0 Frans - teksten	0 TO
0 SEI, economie, boekh.	0 Engels - vocabulary	0 economie
0 WW, wetenschappen	0 Engels - texts	0 wetenschappen
0 TO	0 formules wetenschappen	0
0 dactylo	0	0
0 elektronica, elektric.	0	0

Plan met de persoon die je zal helpen wanneer je samen zal werken.

- Dagelijks een half uur bij het begin, in het midden of op het einde.
- Wekelijks een langere tijd in het WE.
- Enkel als je erom vraagt.

EIGEN WERK

- Leg alles zelf klaar.
- Duid precies aan waarbij je hulp nodig hebt (bijvoorbeeld: voorlezen, een bepaalde oefening van wiskunde, formules opvragen, een tekst van geschiedenis in schema zetten, enz.)
- Laat je pas ondervragen als je jezelf luidop of schriftelijk hebt ondervraagd.
- Doe zelf eerst iets actief: woordjes overschrijven, formules op een fiche zetten, prenten bekijken en titels bestuderen, enz.

Tips voor ouders

- Spreek duidelijk af wat je zoon of dochter zelfstandig kan doen.
 - Op het afgesproken uur met de boekentas aan de werktafel zitten.
 - Agenda openleggen, schrijfmateriaal klaarleggen.
 - Boeken en schriften die nodig zijn op een stapeltje klaarleggen
- Overloop samen de agenda.
 - Duid samen aan wat je zoon of dochter alleen kan.
 - Spreek af voor welke taken hulp nodig is en wanneer je zal helpen.
- Kies een goed moment om samen te werken. Plan de tijd op een moment dat je zelf rustig bent en tijd hebt.
- Werk de afgesproken tijd. Gebruik de keukenwekker. Te lang werken, brengt veel spanning mee.
- Zet uw kind aan het werk in uw buurt. Kijk niet de hele tijd mee over de schouder. Plan zelf ook werk waarbij je je niet volledig moet concentreren: een artikel lezen, strijken, computerwerk, enz. Je bent beschikbaar, maar je kind werkt zelfstandig.

TIP 6 - HOE STUDEER IK WOORDENSCHAT VREEMDE TALEN?

1. OVERHOOR JEZELF MONDELING VAN FRANS NAAR NEDERLANDS.

De woorden die je niet meteen kent, krijgen een kruisje in de Franse kolom. **De woorden met een kruisje oefen je opnieuw in.**

Bijvoorbeeld:

un nom	een naam
X un âge	een leeftijd

2. OVERHOOR JEZELF MONDELING VAN NEDERLANDS NAAR FRANS.

De woorden die je niet meteen kent, krijgen een streepje in de Nederlandse kolom. **De woorden met een kruisje oefen je opnieuw in.**

Bijvoorbeeld:

un enfant	X een kind
un âge	een leeftijd

3. ONDERZOEK WELKE WOORDEN SPELLINGPROBLEMEN GEVEN.

Accenten? Lastige klinkergroepen? Lastige medeklinkers? Eindletters? Onderstreep de problemen. Oefen die in.

4. OEFEN SCHRIFTELIJK IN 5 KOLOMMEN PER REEKS VAN 15 WOORDEN.

	Frans/Engels woord overschrijven	Nederlands vertalen + controleren fouten leren	Frans/Engels kolom 1 afdekken, vertalen, controleren, fouten leren	Nederlands kolom 2 afdekken, vertalen, controleren, fouten leren	Frans/Engels toets ___/15 Nu nog fout? → een * in je woordenlijst.
1					
2					
3					
4					
5					

Tips voor ouders

- Laat je zoon of dochter de woordenschat eerst schriftelijk studeren.
- Ondervraag niet alles, wel enkele woorden als steekproef.
- Vermijd negatieve commentaar als je zoon of dochter te veel fouten maakt, moedig aan om de woordenschat nog eens te leren volgens bovenstaande tips.
- Stimuleer het gebruik van overhoorprogramma's op de computer. Een overzicht van deze (gratis) programma's vind je op www.letop.be.

TIP 7 - HOE LEER IK EEN DICTEE?

GEBRUIK VOLGEND STAPPENPLAN BIJ HET INSTUDEREN VAN EEN DICTEE

1. Lees de zin.
2. Leer de zin uit het hoofd.
3. Stop! Bij welk woord(en) zou ik een fout kunnen maken? Markeer.
4. Neem er een foto van (in je hoofd).
5. Schrijf op.
6. Controleer:
 - met hole@dokola.dt (zie bijlage)
 - met hole@woordcheck.dt (zie bijlage)
7. Kijk na en duid je fouten aan.
8. Zoek spellingtips voor de woorden die je fout had.
9. Schrijf spellingtips op een fiche.
10. Oefen extra op de woorden die je fout had.
11. Laat je door iemand dicteren.
12. Controleer en verbeter.

Tips voor ouders

- Leer het stappenplan aan.
- Dicteer en zoek daarna samen wat voor fouten hij/zij het meest maakt.
- Leer kinderen met ernstige lees- of spellingproblemen typen en leer hen spellingcontrole gebruiken.

BIJLAGE BIJ TIP 7 - HOE CONTROLEER IK EEN DICTEE?

hole@dokola.dt

ho = hoofdletters toevoegen, horen hoe je het woord schrijft

le = leestekens nakijken, nalezen wat je geschreven hebt

do = doffe klanken opzoeken

ko = na korte klanken verdubbelen

la = lange klanken ook enkel

dt = werkwoorden checken

hole@woordcheck.dt

ho = hoofdletters toevoegen, horen hoe je het woord schrijft

le = leestekens nakijken, nalezen wat je geschreven hebt

woordcheck = werk met de spellingcontrole op je computer

dt = werkwoorden checken

TIP 8 - HOE ZIE IK DE STRUCTUUR VAN EEN TEKST?

1. TITEL EN ONDERTITELS

- Lees de titel(s) en probeer ze te begrijpen.
- Stel je vragen bij elke titel:
 - **wie?**
 - **wat?**
 - **waar?**
 - **hoe?**
 - **waarom?**
- Leer de titel uit het hoofd.
- Vorm je een beeld van wat onder die titel thuis hoort (kan een voorbeeld of een tekening zijn).

2. WOORDENSCHAT EN TEKENINGEN

- **Kernwoorden** zijn vaak vet gedrukt, schuin gedrukt of staan in een kader. De uitleg van die woorden is in de buurt ervan te vinden.
- Lees de **uitleg die bij de tekening of figuur** hoort.
- Lees de **samenvatting of het besluit** en probeer het te begrijpen.
Zo krijg je op korte tijd een goed zicht op de inhoud en de essentie van de tekst.

Opmerking voor leerkrachten

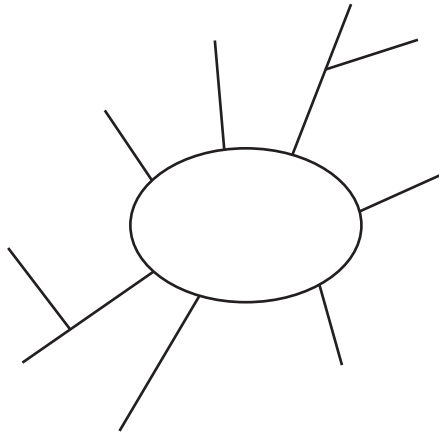
Leerlingen met leerstoornissen moeten eerst de theorie doornemen. Bij proeven bijvoorbeeld wordt anders hun aandacht getrokken door onbelangrijke details omdat ze niet weten waarop ze precies moeten letten. Vaak wil de leerkracht de leerlingen uit de gedane proeven de theorie laten afleiden. Daarom moeten leerlingen met leerproblemen zelfstandig nieuwe lessen kunnen structureren.

Hierbij werk je best in verschillende stappen (zie ook Tip 9 - ZO KLAAR).

Tips voor ouders

- Moedig je zoon of dochter aan de aandacht vooral op het belangrijkste te richten en zich niet te verliezen in details.
- Een computerprogramma 'tekst naar spraak' leest teksten voor. Dergelijke programma's maken ook samenvattingen als je kernwoorden en kernzinnen markeert. De computer leest dan ook de samenvattingen door. Op die manier is je kind niet steeds afhankelijk van jouw hulp. Een overzicht van dergelijke programma's vind je op www.letop.be.

TIP 9 - HOE MAAK IK EEN MINDMAP?

1. Schrijf het centrale idee of het kernwoord van de tekst in het midden van het blad.
2. Voor elk onderdeel of nieuw idee laat je een tak vertrekken vanuit het midden. Elke tak geef je een verschillende kleur. Je schrijft op de takken kernwoorden of sleutelwoorden.
3. Je kan ook tekeningen maken en takken bijvoegen.

Opmerking voor ouders en leerkrachten

Een mindmap is een soort schema. Met behulp van woorden, pijlen, cirkels of kleuren ontstaat een overzicht. Je ziet de **kernwoorden** binnen een **structuur**. Daardoor blijft de **context** van de informatie **duidelijk** en **overzichtelijk**. Je onthoudt met een mindmap **sneller** en **effectiever**.

Tips voor ouders

- Help je zoon of dochter bij het zoeken naar kernwoorden.
- Lees zelf een boek hierover of bekijk informatieve sites. Een overzicht van dergelijke sites vind je op www.letop.be

Voorbeeld

Vissen zijn gewervelde dieren met een wisselende lichaamstemperatuur. De huid is bedekt met schubben, ze ademen door kieuwen en ze bewegen zich met vinnen voort in het water.

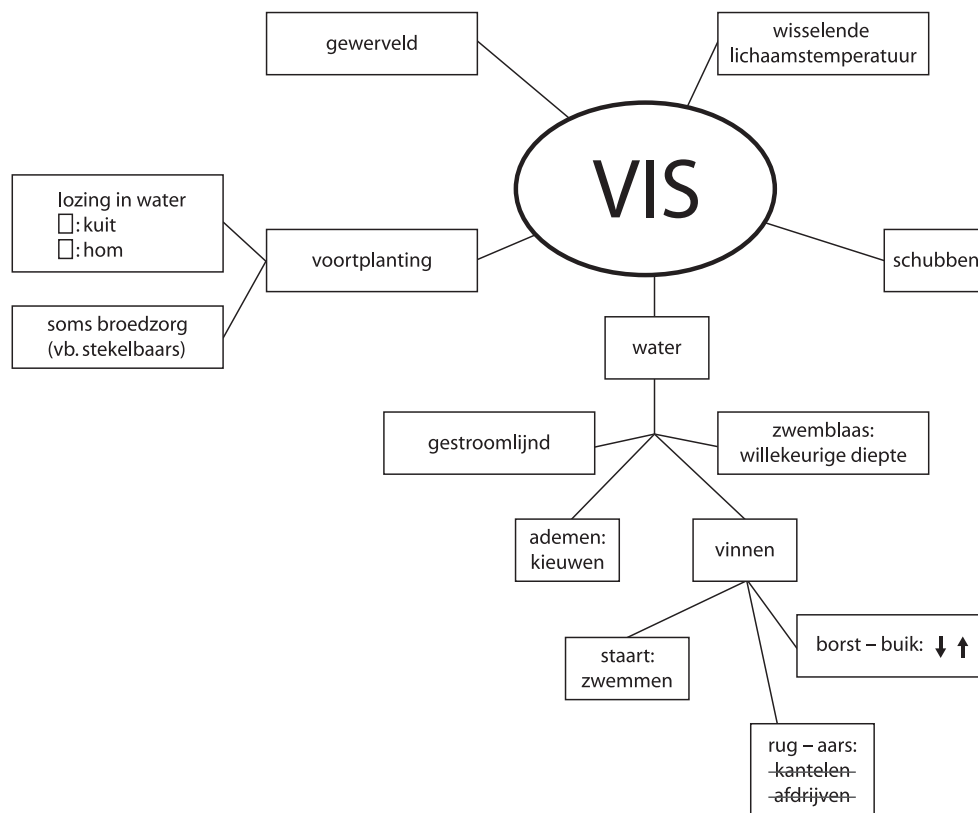
Vissen zijn aangepast aan het leven in het water.

Ze zijn gestroomlijnd, worden door water gedragen en zwemmen door bewegingen met de staartvin. Rugvin en aarsvin voorkomen afdrijven en kantelen; borstvinnen en buikvinnen dienen om te stijgen en te dalen. De zwemblaas maakt zweven op willekeurige diepte mogelijk.

Met de zijlijn ervaart de vis verplaatsingen in het water.

Ademen gebeurt door kieuwen.

Voortplanting gebeurt door kuit of eitjes in het water, mannelijke vissen lozen hom of mannelijke geslachtscellen. Sommige vissen kennen broedzorg b.v. stekelbaarsjes.

TIP 10 - HOE STUDEER IK TEKSTEN MET 'ZO KLAAR'?

- Z** **Zit**, neem pen, papier, cursus en noodzakelijk materiaal
- O** **Overzicht**: bestudeer de titels, de inhoudsopgave, de foto's en tekeningen, zorg dat je weet waarover het gaat
- K** **Kern**: duid de kern aan of vertrek van de aangeduide kern

Je doet eerst moeite om de kern te begrijpen en je de kern voor te stellen, dan studeer je de kern met de juiste woorden en begrippen.

Hoe herken je de kern?	Hoe herken je kernwoorden?
vetgedrukt	vetgedrukt
in een kader	in een kader
groter gedrukt	in een samenvatting
door aandachtig te lezen	ook kernwoorden moet je nauwkeurig kennen.

Leer de kern. De kern moet je altijd nauwkeurig kennen, dus met de juiste woorden en heel volledig.

- L** **Lees** de rest van de tekst
- A** **Maak aantekeningen**:
- schrijf kernwoorden op
 - maak een schema
 - maak tekeningen
 - onderstreep en markeer met verschillende kleuren

GEEL	namen, data, nieuwe begrippen
GROEN	belangrijke uitleg bij de gele woorden
ROOD	opgelet
BLAUW	opdrachtwoorden

- A** **Associeer**
- breng in verband met elkaar, zoek gelijkenissen en verschillen
 - breng in verband met wat je al kent, 'Oh dit lijkt op ...'
- R** **Repeteer en controleer**
- herhaal de titels
 - herhaal de kernen en de kernwoorden
 - herhaal de gele woorden (data, namen, begrippen)
 - vertel de rest met je eigen woorden

Tips voor ouders

- Leer aan om het stappenplan bij zoveel mogelijk lessen en opdrachten te gebruiken.
- Leerlingen met leerstoornissen hebben veel meer herhaling nodig dan anderen. Moedig aan om te herhalen en zichzelf te controleren. Herhaling is de sleutel tot succes!

TIP 11 - HOE STUDEER IK SCHEMA'S?

1. Leer de titel uit het hoofd, dan weet je waar het over gaat.
2. Bestudeer de structuur van het schema
(aantal rijen en aantal kolommen).
3. Leer de titels van de kolommen uit het hoofd.
4. Leer de titels van de rijen uit het hoofd.
5. Studeer, rij per rij, de inhoud van elke cel.

Bijvoorbeeld:

Het onbepaald lidwoord (een)

	mannelijk	vrouwelijk
enkelvoud	un	une
meervoud	des	des

Het bepaald lidwoord (het, de)

	mannelijk	vrouwelijk
enkelvoud	le	la
meervoud	les	les

Opmerking

De schema's met kleuren markeren kan een hulpmiddel zijn.

Bijvoorbeeld in het werkwoordschema:

- heden = groen
- verleden = geel
- toekomst = rood

Tips voor ouders

- Leg er de nadruk op dat uw zoon of dochter eerst de titels moet studeren. Anders verliest hij/zij snel het overzicht.
- Stimuleer kleurgebruik. Maak eventueel een kopie. Die kan je dan ook vergroten.

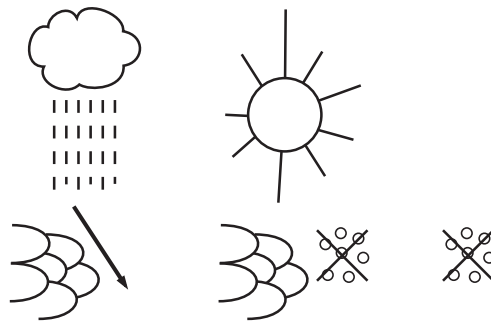
TIP 12 - HOE KAN IK INFORMATIE UIT EEN TEKST ONTHOUDEN?

ONTHOUD JE BETER WAT JE GEZIEN HEBT?

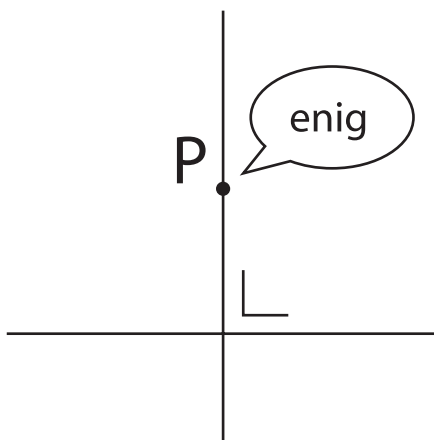
- Maak een beeld of verhaal in je hoofd.
- Maak tekeningen bij de leerstof.

Bijvoorbeeld: 'biologie: de huid van reptielen'.

De huid van reptielen is bedekt met hoornschubben. Deze schubben maken de huid ondoorlaatbaar voor water. Een reptiel zweet dus niet zoals zoogdieren. De eitjes van reptielen hebben een leerachtige schaal, die beschermt tegen uitdroging.

Bijvoorbeeld: wiskunde: loodlijn door een punt

ONTHOUD JE BETER WAT JE GEHOORD HEBT?

- **Leer luidop.** Lees en herhaal luidop.
- Laat eventueel tekst voorlezen door iemand anders of door de computer als je moeilijk leest.

ONTHOUD JE BETER WAT JE DOET?

- **Zelf doen en opschrijven** helpt.
- Soms helpt het om rond te wandelen tijdens het leren.

Tips voor ouders

- Ga er niet van uit dat je eigen leerstijl de beste is. Of dat je zoon of dochter op dezelfde manier leert.
- Welke leerstijl heeft je zoon of dochter? Welke leerstijl heb je zelf? Zoek dit samen uit.

TIP 13 - HOE LEER IK UIT HET HOOFD?

SOMS MOET JE LEERSTOF UIT HET HOOFD LEREN. ER ZIJN FEITEN DIE JE GEWOON MOET WETEN.

Bijvoorbeeld: 'definities van wiskunde, hoofdsteden, data, enz.

• **Het is beter zes keer tien minuten te werken dan één keer een uur.**

• Herhalen is de sleutel tot succes!

- De eerste keer onthoud je nog 40 %.

- De tweede keer onthoud je 65 %.

- De derde keer onthoud je 85 %

• Werk met het onderscheid 'goed gekend', 'gekend met aarzeling' en 'niet gekend'.

- Bijvoorbeeld: 'Met kaartjes stapels maken van dingen die je al beheerst en van dingen die nog niet beheerst'.

GOED

HALF

NIET

- Bijvoorbeeld: 'Met kleuren werken: groen voor gegevens die al meteen juist waren en rood voor oefeningen die fout waren'.

• Studeer met inzicht, zeg het nog eens met je eigen woorden.

• Richt je eerst op de structuur (ondertitels, cursief gedrukte woorden, enz.)

Leer dan de details uit het hoofd.

• Gebruik ezelsbruggetjes.

Tips voor ouders

- Moedig aan, want uit het hoofd leren is niet gemakkelijk. Leg de nadruk op wat hij/zij al wel kan.
- Help eventueel met het verzinnen van ezelsbruggetjes.
- Er bestaan websites met ezelsbruggetjes voor de verschillende vakken. Een overzicht van die sites en allerlei sites met studietips vind je op www.letop.be.

TIP 14 - HOE BEREID IK EEN OPENBOEKEXAMEN VOOR?

GEBRUIK VOLGEND STAPPENPLAN.

1. Je maakt een uitgebreide inhoudsopgave, d.w.z. je neemt de grote titel over en je schrijft daaronder de kleine titels.
2. Je bestudeert alle illustraties en leest de bijbehorende tekst. Als je uit die tekst iets niet begrijpt vraag je uitleg en schrijf je die uitleg op.
3. Je legt een lijst aan van moeilijke of schuin gedrukte woorden met bijbehorende blz. zodat je zo'n woord snel terug kan vinden.
4. Je maakt een lijst van data en geschiedkundige namen met bijbehorende blz. zodat je informatie snel terugvindt.
5. Je studeert de kaarten en je leert de plaatsnamen op blinde kaarten. Bij elke kaart studeer je ook de datum.
6. Je stelt vragen over de teksten die je leest.
7. Zoek eerst in je inhoudstafel en index waar je het antwoord zou kunnen vinden.

Soorten vragen:

• **Kennisvragen: Wie is/Wat is/Wanneer**

Het antwoord staat letterlijk in de tekst.

- Wat zijn megalieten?
- Leg uit: aristocraten, mythologie, ...

• **Denkvragen en inzichtsvragen: Waarom/Hoe komt dat/Leg uit ...**

Je bedenkt en verwoordt zelf het antwoord, je gebruikt informatie uit de tekst.

- Hoe komt het dat Egypte een heel vruchtbare streek is?
- Leg uit: in Soemerië wordt de tempelstad geleidelijk aan een stadstaat.
- Tijdens het bestuur van Pericles beleeft Griekenland een 'gouden tijd':
Waarvoor zorgt Pericles allemaal?

• Historische en geografische situering

Je zoekt bij data en je zoekt in de kaarten.

- Beschrijf aan de hand van de kaart de veroveringen van Alexander de Grote.
- Teken Egypte met de Nijl en de belangrijke steden.

• Illustraties

- Welke illustraties tonen een grote technische vooruitgang in de landbouw aan?
- Welke illustratie toont aan dat de Grieken talrijke goden vereerden?

Tips voor ouders

- Zoek eventueel samen met uw zoon/dochter waaruit hij/zij het snelst informatie kan afleiden (index, inhoudstafel, tekeningen, enz.)
- Blader samen het hele boek eens door, zodat hij/zij zicht krijgt op de opbouw, de manier waarop titels worden aangeduid, enz.

VOOR MEER INFORMATIE

Cooreman, A. & Bringmans, M. (2002). *Ik heet niet dom. Leren leven met leerstoornissen*. Leuven/Leusden: Acco.

Desodt, S. (2000). *Leren studeren. Een doe-boek voor ouders en kinderen (9-13j.)* Roeselare: Globe.

Engelen, I. *Leren leren thuis en op school*. (1998). Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Lebeer, J. (2002) *Bouwen aan leren leren. Cognitieve leerbevordering bij kinderen met risico op ontwikkelings- of leerstoornissen*. Leuven: Acco.

Lernout, B. & Provost, I.(2000). *Leuker leren. Een nieuw praktijkboek voor breinvriendelijke studie*. De Boeck.

Hofmeester, N. (2002). *Studeren met dyslexie*. Garant.

Timmerman, K. (2001). *Een persoonlijke denk- en leerstijl. Handleiding voor leerkrachten, begeleiders en ouders*. Leuven: Acco.

Op www.letop.be vind je links naar websites met ezelsbruggetjes, overhoorprogramma's en studietips.

We vermelden een aantal recente werken. Deze lijst is zeker niet volledig.